

ἀλατάρμη) Τραπ. *Οὔτε ἄλας δὲ δίνει* (ἐπὶ τοῦ λίαν φιλαργύρου). Πβ. ἀρχ. Ὁμ. ρ 455 «οὐ σύ γ' ἂν ἐξ οἴκου σῶ ἐπιστήτῃ οὐδ' ἄλα δοίης». Συνών. φρ. δὲ *δίνει τ' ἀγγέλου* τὰ νερό, δι' ἣν ἰδ. ἀγγελος 2) *Ηπ. **Ἐγιναν ἄλας καὶ νερό* (ἐξηφανίσθησαν, ὡς δηλ. διαλυόμενον εἰς τὸ ὕδωρ ἐξαφανίζεται τὸ ἄλας) Θράκ. *Νιρὸ κι ἄλας νά γέν'!* (ἀρά) Μακεδ. *ἡ λειώνει τ' ἄλας νά λύσουν οἱ κατάρες μου!* (λέγεται ὑπὸ γυναικῶν, αἵτινες, ἵν' ἀνακαλέσουν ἀράς, ἐμβάλλουν τρεῖς ἄλας εἰς τὴν κανδήλαν τοῦ εἰκονοστασίου τῆς οἰκίας. Ἡ δὲ λύσις ἄλατος εἰς ὕδωρ θεωρεῖται ὡς συμβολικὴ πρᾶξις τοῦ ἀποτροπῆν κακοῦ, κατὰ παρανόησιν δὲ ταύτης ἐπλασμένη ὁ λαὸς ἐτυμολογικὴν ἐξίσωσιν. Πβ. ΝΠολίτ. ἐν Λεξ. 2 (1910) 168 κέξ.) Σύμ. **Ἄλας καὶ νερόν νά γίνταν τὰ κατάρας-ι-μ'!* (νά γίνουν αἱ κατάραι μου! Λέγεται ὑπὸ μητέρων μεταμελομένων διὰ τὰς ἀράς, τὰς ὁποίας ἐν τῇ παραφορᾷ τοῦ θυμοῦ εἶπαν κατὰ τῶν τέκνων των) Κερασ. || Παροιμ. *Σὶ ξένου φαεὶ ἄλας μὴ ρίχνεις* (πρὸς τὸν ἀναμειγνυόμενον εἰς ξένας ὑποθέσεις) Μακεδ. (Σιάτ.) *Τ' ἐμόν τὸ ψωμὶν ἄλας 'κ' ἔδ'* (λέγεται ὑπὸ τοῦ μισουμένου ὑπὸ τῶν φίλων του) Ἀμισ. *Φάγαμι μαζί ψουμί σοῖ ἄλας* (καὶ ἂν συνέβησαν γεγονότα δυνάμενα νά διαλύσουν τὴν φιλίαν, ἐν τούτοις ἰσχυροὶ εἰσέτι παραμένουν οἱ φιλικοὶ δεσμοί. Ἡ κοινωνία τῆς τραπέζης δηλοῦται διὰ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἄλατος. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,436) Λέσβ. **Ἄλας κι ψουμί φάγαμι* (ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἴμεθα φίλοι) Θράκ. (Μάδυτ.) *Δὲ φοβάται ὁ παστρουμᾶς τ' ἄλας* (ὅτι ὁ ταιλαιωρηθεὶς ἐν τῷ βίῳ του εἶναι προπαρασκευασμένος νά ὑποστῇ οἰαδήποτε νέα παθήματα. *παστρουμᾶς* καὶ *παστουρμᾶς* = ἀλίπαστον κρέας) *Ηπ. 2) Μεταφ. ἡδύτης, χάρις, ἐπὶ λόγων Πόντ. (Κερασ.) κ. ἄ. : **Ἄλας 'κ' ἔχουν τὰ λόγια τ'* (ἄλας δὲν ἔχουν οἱ λόγοι του. Πβ. διὰ τὴν ταυτότητα τῶν σημ. τὸ ἀρχ. ἄλμη ἐν τοῖς Παροιμιογρ. 1,351 «ἄλμη οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ» ἐπὶ τοῦ ἀηδοῦς» καὶ Εὐστάθ. εἰς Ὀδ. τ 1859,55 «ἄλμην ἔχειν λέγεται ὁ ἡδὺς ἄνθρωπος») Κερασ. || Φρ. *Ὀλίγον ἄλας τάραξον!* (ἀνάμειξον ἐνν. εἰς τὴν φωνήν. Πρὸς τὸν ἀηδῶς καὶ ἀμούσως ἄδοντα) αὐτόθ. Συνών. *ροστιμάδα*. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. *ἄλας τῆς Ἀγγλιτέρας* ὄρ. φαρμακευτικός, ἡ θεικὴ μαγνησία (*magnesia sulphurica*), κόνις χονδρὴ κρυσταλλικὴ ὑπὸ μορφὴν τοῦ κοινοῦ μαγειρικοῦ ἄλατος, ἡ ὁποία διαλυομένη εἰς ὕδωρ συνήθως θερμὸν πίνεται ὡς καθαρτικὸν τῶν ἐντέρων σὺνηθ.

Πβ. ἀλάτι.

ἀλάσκιστος ἐπίθ. Πόντ. *ἀλάσκιστος* Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. **λασκιστός* < *λασκίζω*.

Ὁ μὴ ὀδηγηθεὶς εἰς περίπατον : **Ἐντον ἔναν μῆναν τὸ μωρὸν ἀλάσκιστον ἔν'* (ἔγινεν εἰς μὴν κτλ.)

ἀλάσπωτος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. **λασπώτος* < *λασπώνω*.

Ὁ μὴ λασπωθεὶς, ὁ μὴ ὑπὸ πηλοῦ ρυπανθεὶς : *Παπούτσια - ροῦχα ἀλάσπωτα*.

ἄλαστος ἐπίθ. Κάρπ. Κρήτ. Μῆλ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. **λαστός* < *λάζω*.

Ὁ μὴ ὀχευθεὶς, ἀνόχευτος, ἀβάτευτος, ἐπὶ ζώων.

ἀλάτα ἡ, ἀμάρτ. *ἀλάτα* Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλάτι.

Θαλάσσιον ὕδωρ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πῆξεως χρησιμοποιοῦμενον ὡς κοινὸν ἄλας.

ἀλατάδικο τό, ἐνιαχ. *ἀλατσάδικο* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀλατᾶς* παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*ικο*.

Μέρος ὅπου πωλεῖται ἄλας.

ἀλατάκι τό, σὺνηθ. *ἀλατάτσι* Ἀθῆν. (παλαιότ.) *ἀλατσάκι* Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀλάτι.

Ὀλίγη, μικρὰ ποσότης ἄλατος ἔνθ' ἄν. : *Βάζει καὶ τ' ἀλατάκι του, βάζει καὶ τὸ πιπεράκι του καὶ τρώει θαυμάσια σὺνηθ.* **Ἐναν κουκκάκι ἀλατσάκι τὸ χρειάζονταν ἀκόμα Ἀπύρανθ.* || Ἀσμ.

Κουκκάκι ἀλευράκι, | κουκκάκι πιπεράκι, | κουκκάκι ἀλατάκι (ἔδεται τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ὑπὸ παίδων περιερχομένων τὰς οἰκίας καὶ ζητούντων τὰ εἶδη ταῦτα, ἐξ ὧν παρασκευάζουν τὰ κοράσια τὴν *ἀρμυρόπιττα*) Κύθν. Τὸ ἀρσ. *Ἀλατσάκις* ἐπών. Κρήτ.

ἀλαταποθήκη ἡ, Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλάτι καὶ ἀποθήκη.

Ἀποθήκη ἄλατος.

ἀλαταρεᾶ ἡ, *Ηπ. Πελοπ. (Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν.) κ. ἄ. *ἀλαταρᾶ* Θράκ. (Σουφλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *ἀλαταρεᾶ* Κύθν. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*αρεᾶ*.

1) Λιθίνη πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας θέτουν οἱ ποιμένες ἄλας ἀνάμεικτον ἢ μὴ μετ' ἄλλης τροφῆς, ἀλεύρου κττ. διὰ νά φάγουν τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἶγες *Ηπ. Θράκ. (Σουφλ.) Πελοπ. (Λάστ.) Σίφν. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν.) Συνών. *ἀλαταρούλλα, ἀλατικὸ, ἀλατιστήρι, ἀλατίστρα*. Πβ. καὶ *ἀλατιστήρα*. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Ἀλαταρεᾶ* Πελοπ. (Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) *Ἀλαταρεᾶς* *Ηπ. Λῆμν. Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) *Ἀλαταρεᾶ* Φολέγ. 2) Ἡ πέτρα, διὰ τῆς ὁποίας τρίβουν τὸ ἄλας Κύθν. κ. ἄ. : *Πῆρε τὴν ἀλαταρεᾶ νά τρέψη λιᾶτσι ἀλάτι* Κύθν.

ἀλαταρεῖο τό, ἀμάρτ. *ἀλαταρεῖον* Κάρπ. *ἀλαταρεῖο* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*αρεῖο*.

Δοχεῖον ἄλατος. Συνών. *ἀλατάρι, ἀλαταροῦ, ἀλατέρα, ἀλατερῇ* (ἰδ. *ἀλατερός*), *ἀλατερόν* (ἰδ. *ἀλατερός*), *ἀλατήθρα, ἀλατήρι, ἀλατιέρα, ἀλατιρός* (ἰδ. *ἀλατερός*), *ἀλατοθήκη, ἀλατολόγι, ἀλατολόγος*.

ἀλατάρι τό, Θράκ. *ἀλατάρ* Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*άρι* (II).

**Ἀλαταρεῖο*, ὁ ἰδ.

ἀλατάρμη ἡ, Σκῦρ. κ. ἄ. *ἀλατάρμ* Λέσβ. κ. ἄ. *ἀλατάρμ* Ἰμβρ. Λέσβ. *ἀλατσάρμη* Χίος (Βολισσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλάτι καὶ ἄρμη. Διὰ τὴν σημ. πβ. *ἀλάρμη*.

